

***Statenstuk* 2012-525**

1e Bestuursrapportage 2012 en 3e wijziging Begroting 2012

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur en Financiën op 30 mei 2012
- provinciale staten op 6 juni 2012
- fatale beslisdatum: 6 juni 2012

Behandeld door de heer T. Klomparends, telefoonnummer (0592) 36 58 06 , e-mail
t.klomparends@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer A. van der Tuuk

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 1e Bestuursrapportage 2012 aan. Wij geven daarin een beeld van de voortgang van de beleidsuitvoering en de ontwikkelingen over de eerste twee maanden van 2012.

Wij beperken ons tot de belangrijkste ontwikkelingen, afwijkingen en knelpunten ten opzichte van de Begroting 2012.

Advies

1. Vast te stellen de 1e Bestuursrapportage 2012.
2. Vast te stellen de 3e wijziging van de Begroting 2012.

Beoogd effect

Verantwoording van ons college aan uw staten.

Argumenten

De Bestuursrapportage is vast onderdeel van de P&C-cyclus.

Uitvoering**Tijdsplanning**

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing

Europese context

Niet van toepassing.

Monitoring en evaluatie

Niet van toepassing.

Extern betrokkenen

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. 1e Bestuursrapportage 2012

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing.

Assen, 11 april 2012

Kenmerk: 14/3.2/2012002332

Gedeputeerde staten van Drenthe,

J. Tichelaar, voorzitter

mevrouw drs. J.M. Imhof, secretaris

jk/coll.

Dit is de 1e Bestuursrapportage in 2012.

De doelstelling van deze rapportage is dat wij aangeven welke afwijkingen wij verwachten op de in de begroting aangegeven beleidsopgaven en bijbehorende resultaten en van welke begrotingsposten wij verwachten dat de realisatie gaat afwijken van de begroting.

Daarnaast geven wij in het kort aan welke (nieuwe) ontwikkelingen spelen die van invloed zijn op de realisatie van de beleidsopgaven.

De stand van zaken is gebaseerd op de eerste twee maanden van dit jaar. Wij constateren wederom dat de stand van zaken moet worden beoordeeld in het licht van de toekomstige financiële ontwikkelingen. Onduidelijk is nog of, en in welke mate, nieuwe rijksbezuinigingen de provincie zullen treffen. Ook moeten de consequenties van het nieuwe deelakkoord Natuur nog worden verwerkt in de Begroting.

Zoals hiervoor is aangegeven proberen wij in financiële zin op basis van de eerste twee maanden van het jaar zo goed mogelijk in te schatten wat de realisatie op jaarbasis zal worden. Wij zijn daarbij uitgegaan van de stand van zaken na de 2e wijziging van de begroting. Bij de vaststelling van de Begroting 2012 hebt u tevens de 1e wijziging van de Begroting vastgesteld. Hierin is het dekkingsplan van de Begroting 2012 verwerkt. Bij de 3e Bestuursrapportage 2011 hebt u de 2e wijziging van de Begroting 2012 vastgesteld. Hierin zijn de meerjarige effecten van de 3e Bestuursrapportage verwerkt. In de 3e wijziging zijn de effecten van deze bestuursrapportage verwerkt.

Aan het eind van elk programma worden de wijzigingen die van invloed zijn op het resultaat toegelicht.

Financieel resultaat

Deze rapportage sluit met de volgende nadelige saldi.

Programma	Omschrijving	2012	2013	2014	2015
Programma 4	Verhoging budget Regionale Historische centra	-41.422	-41.422	-41.422	-41.422
Programma 5	Compenseren IGS Leek Roden voor regionale woningbouwopgave	-2.000.000	0	0	0
Programma 7	Correctie bezuiniging groene instellingen (index)	0	3.306		
Programma 10	Ontvangen vergoeding van Drentse Energie Organisatie voor gebruik van provinciale faciliteiten	32.000	32.000	32.000	32.000
		-2.009.422	-6.116	-9.422	-9.422

De nadelige saldi stellen wij voor te verrekenen met de Algemene Reserve.

Het verloop van deze Reserve is dan als volgt.

Verloop	2011	2012	2013	2014	2015
Saldo aanvang jaar	25.119.184	8.669.874	6.428.415	5.364.313	7.356.675
Begrote onttrekking	20.448.370	232.037	1.057.986	0	275.812
Begrote toevoeging	0	0	0	2.001.784	0
Bestemming resultaat	3.999.060				
Resultaat 1e Bestuursrapportage		2.009.422	6.116	9.422	9.422
Saldo einde jaar	8.669.874	6.428.415	5.364.313	7.356.675	7.071.441

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 11 april 2012, kenmerk 14/3.2/2012002332;

BESLUITEN:

- I. de 1e Bestuursrapportage 2012 vast te stellen;
- II. de 3e wijziging van de Begroting 2012 vast te stellen.

Assen, 6 juni 2012

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.

PROVINCIE DRENTHE

1^E BESTUURSRAPPORTAGE 2012
MAART 2012

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Programma 1. Samenwerkend Drenthe: Bestuur	4
Programma 2. Vitaal Drenthe: Mobiliteit	5
Programma 3. Vitaal Drenthe: RSP	5
Programma 4. Vitaal Drenthe: Welzijn, jeugdzorg, onderwijs en sport en cultuur	5
Programma 5. Vitaal Drenthe: Ruimtelijke ontwikkeling	7
Programma 6. Groen Drenthe: Water, Milieu en Bodem	8
Programma 7. Groen Drenthe: pMJP, Natuur en landschap en Landbouw	9
Programma 8. Groen Drenthe: Klimaat en Energie	9
Programma 9. Innovatief Drenthe: Economische zaken en arbeidsmarkt	11
Programma 10. Middelen en bedrijfsvoering	14
Bijlage 1 Treasury rapportage	16
Bijlage 2 Derde Begrotingswijziging	18

Inleiding

Dit is de 1^e Bestuursrapportage in 2012.

De doelstelling van deze rapportage is dat wij aangeven welke afwijkingen wij verwachten op de in de begroting aangegeven beleidsopgaven en bijbehorende resultaten en van welke begrotingsposten wij verwachten dat de realisatie gaat afwijken van de begroting.

Daarnaast geven we in het kort aan welke (nieuwe) ontwikkelingen spelen die van invloed zijn op de realisatie van de beleidsopgaven.

De stand van zaken is gebaseerd op de eerste 2 maanden van dit jaar. We constateren wederom dat de stand van zaken moet worden beoordeeld in het licht van de toekomstige financiële ontwikkelingen. Onduidelijk is nog of en in welke mate nieuwe Rijksbezuinigingen de provincie zullen treffen. Ook moeten de consequenties van het nieuwe deelakkoord Natuur nog worden verwerkt in de begroting.

Zoals hiervoor is aangegeven proberen we in financiële zin op basis van de eerste twee maanden van het jaar zo goed mogelijk in te schatten wat de realisatie op jaarbasis zal worden. We zijn daarbij uitgegaan van de stand van zaken na de tweede wijziging van de begroting. Bij de vaststelling van de Begroting 2012 heeft u tevens de 1^e wijziging van de Begroting vastgesteld. Hierin is het dekkingsplan van de Begroting 2012 verwerkt. Bij de derde Bestuursrapportage 2011 heeft u de 2^e wijziging van de Begroting 2012 vastgesteld. Hierin zijn de meerjarige effecten van de derde Bestuursrapportage verwerkt.

In de 3^e wijziging zijn de effecten van deze bestuursrapportage verwerkt.

Aan het eind van elk programma worden de wijzigingen die van invloed zijn op het resultaat toegelicht.

Financieel Resultaat

Deze rapportage sluit met de volgende nadelige saldi:

Programma	Omschrijving	2012	2013	2014	2015
Programma 4	Verhoging budget Regionale Historische centra	-41.422	-41.422	-41.422	-41.422
Programma 5	Compenseren IGS Leek Roden voor regionale woningbouwopgave	-2.000.000	0	0	0
Programma 7	Correctie bezuiniging groene instellingen (index)	0	3.306		
Programma 10	Ontvangen vergoeding van Drentse Energie Organisatie voor gebruik van provinciale faciliteiten	32.000	32.000	32.000	32.000
		-2.009.422	-6.116	-9.422	-9.422

De nadelige saldi stellen wij voor te verrekenen met de Algemene Reserve

Het verloop van deze Reserve is dan als volgt:

Verloop	2011	2012	2013	2014	2015
Saldo aanvang jaar	25.119.184	8.669.874	6.428.415	5.364.313	7.356.675
Begrote onttrekking	20.448.370	232.037	1.057.986	0	275.812
Begrote toevoeging	0	0	0	2.001.784	0
Bestemming resultaat	3.999.060				
Resultaat 1e Bestuursrapportage		2.009.422	6.116	9.422	9.422
Saldo einde jaar	8.669.874	6.428.415	5.364.313	7.356.675	7.071.441

Programma 1. Samenwerkend Drenthe: Bestuur

Product 1.1. Drenthe goed bestuurd

Afwijkingen beleidsopgaven.

Beleidsopgave	Doelstelling per thema	Afwijking doel	Oorzaak
Drenthe goed bestuurd. Zorgen dat inwoners van Drenthe bestuurd worden door een kwalitatief goed functionerend, bestuurskrachtig en betrouwbaar openbaar bestuur met integere bestuurders	Een kwalitatief goed werkende provincie. Indicatoren: <ul style="list-style-type: none"> • Geen gemeenten met een artikel 12 status. • Positief oordeel van onze partners over de provinciale bestuurskracht. • Bestuurskrachtige overheden. • Geen meldingen met betrekking tot integriteit van bestuurders. • Een positief oordeel van onze partners over onze bestuursstijl.	Op basis van bestuurlijke overleggen tussen provincie en gemeenten is het niet haalbaar gebleken om op dit moment tot een breed gedragen alliantie te komen.	Met gemeenten is geconcludeerd dat via andere wegen sneller resultaat geboekt kan worden op de beoogde onderwerpen uit de alliantie. Daarom zullen voor deze onderwerpen andere coalities en overlegstructuren benut worden.

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 1.1. Drenthe goed bestuurd

In de jaarrekening 2011 is voorgesteld om € 60.000,-- van de overgebleven middelen van 2011 over te hevelen naar 2012. Bij deze willen we de begroting op dat punt aanpassen. Er is een piloot KlantContactCentrum opgesteld. De pilot start in 2012.

Programma 2. Vitaal Drenthe: Mobiliteit

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 2.1. Bereikbaarheid (incl openbaar vervoer)

Programma Permanente Verkeerseducatie

In de begroting 2012 is voor het onderdeel bijdrage Programma Permanente Verkeerseducatie (PVE) € 682.319,-- opgenomen, verdeeld over verschillende posten. De kosten worden gedekt vanuit de ontvangen Brede doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU). In het verdelbesluit BDU, dat door ons in 2011 is vastgesteld, is voor het onderdeel Permanente Verkeerseducatie € 1.000.000,-- opgenomen. We stellen voor de begroting hierop aan te passen en de extra kosten te dekken uit eerder ontvangen Rijksmiddelen BDU.

Product 2.4. Vaarwegen

In 2012 zullen de werkzaamheden aan het project Vaarweg Erica – Ter Apel verder worden gecontinueerd. De verwachting is dat voor 2012 een bedrag van € 1.657.746,-- meer nodig is dan nu beschikbaar is. Derhalve verzoeken wij u om een extra bijdrage uit de Reserve Vaarweg Erica - Ter Apel voor 2012 en dit dan te verrekenen in de meerjarenraming voor het jaar 2013 en het bedrag dat in 2011 aan de reserve is toegevoegd. De projectkosten als totaal blijven binnen het totaal beschikbare budget.

Programma 3. Vitaal Drenthe: RSP

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 3.1. Integrale gebiedsontwikkeling (Assen, Coevorden, Emmen)

In overleg met de gemeente Assen vindt voor de gebiedsontwikkeling Norgbrug een heroverweging plaats. In 2012 is hiervoor € 1,6 miljoen geraamd. Vanwege deze heroverweging verwachten wij in 2012 geen uitgaven te doen en stellen voor € 1,6 miljoen weer toe te voegen aan de RSP reserve.

Van de gemeente Coevorden hebben wij voor 2012 een lager voorschotverzoek ontvangen dan geraamd. We stellen voor het verschil van € 332.307,-- weer toe te voegen aan de RSP reserve.

Programma 4. Vitaal Drenthe: Welzijn, jeugdzorg, onderwijs en sport en cultuur

Product 4.2. Jeugd en onderwijs

Onderwijskansen

Bij de jaarrekening is een bedrag van € 42.000,-- overgeheveld naar 2012. In deze 1^e Bestuursrapportage wordt dit bedrag opgenomen in de begroting 2012.

Product 4.4. Kunsten, erfgoed en media

Ontwikkelingen

Op 26 januari 2012 heeft de Rechtbank Assen op verzoek van de Stichting Drents Plateau voorlopige surseance van betaling verleend. Door een financiële bijdrage van de provincie Drenthe aan het

Drents Plateau voor het reddingsplan, is voor de medewerkers een toekomstperspectief geboden. Door het opheffen van de surseance van betaling kan de provincie weer subsidie verstrekken zodat gewerkt kan worden aan een gezonde organisatiestructuur. In overleg met gemeenten en verschillende partijen wordt gekeken hoe gemeentelijke en provinciale taken op een goede manier geherpositioneerd kunnen worden. Dat kan onder meer door bepaalde taken en de medewerkers die deze uitvoeren bij andere instellingen onder te brengen. Drents Plateau zal daardoor op korte termijn in zijn huidige vorm ophouden te bestaan.

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 4.4. Kunsten, erfgoed en media

BTW-middelen Drents Plateau

Bij de jaarrekening is een bedrag van € 147.438,-- overgeheveld naar 2012. In deze 1^e Bestuursrapportage wordt het bedrag in de begroting 2012 opgenomen. Daarnaast is met de belastingdienst afgesproken dat het Drents Plateau ook gebruik kan maken van het BTW-compensatiefonds. De subsidies kunnen daarom exclusief BTW worden verleend, waardoor de BTW-gelden beschikbaar zijn in 2012. Daardoor kunnen we meer doen voor hetzelfde geld. Dit BTW-geld wordt nu, net zoals vorig jaar, weer bijgeraamd. Een deel van dit geld zal ingezet worden voor het herplaatsen van een deel van het personeel van het Drents Plateau.

Gebiedsontwikkeling Veenhuizen-Frederiksoord

Bij de jaarrekening is een bedrag van € 200.000,-- overgeheveld naar 2012. In deze 1e Bestuursrapportage wordt het bedrag 2012 in de begroting opgenomen.

Radiotelescoop

In de begroting is voor het onderhoud en herbesteding Radiotelescoop een bedrag van € 75.000,-- opgenomen voor 2012 en van € 100.000,-- voor 2013. Het totale bedrag van € 175.000,-- is echter als één subsidie beschikt in 2012. Daarom willen we het geraamde bedrag van 2013 opnemen in de begroting voor 2012.

Regionale Historische centra (RHC)

Uit de definitieve verdeling van de rijkskorting op de Regionale Historische Centra is gebleken dat de provincie Drenthe per 2012 een jaarlijks bedrag van € 410.422,-- moet bijdragen voor de aan haar gedecentraliseerde wettelijke archieftaak. Dit is € 41.422,-- meer dan begroot.

Historische plek Kamp Westerbork

Bij de jaarrekening is een bedrag van € 280.000 overgeheveld naar 2012. In deze 1^e Bestuursrapportage is dit bedrag in de begroting 2012 opgenomen.

Naar aanleiding van Motie 2008-05 inzake de subsidie voor het Herinneringscentrum Kamp Westerbork in de statencommissievergadering van november 2011 is de toezegging gedaan, dat het college de Staten zal informeren wanneer de volgende fase van uitbetalingen wordt bereikt. Begin 2012 is € 80.000 betaald ten behoeve van planontwikkeling, ontwerp en advies voor de barakken, spoortracé en treinwagon.

Programma 5. Vitaal Drenthe: Ruimtelijke ontwikkeling

Product 5.1. Algemeen ruimtelijke ordening (incl Regiovisie Groningen-Assen)

Ontwikkelingen

Omgevingswet

Het Rijk werkt aan één Omgevingswet. Deze wet moet bewerkstelligen dat procedures rondom nieuwe ontwikkelingen eenvoudiger en beter worden. In de nieuwe Omgevingswet moeten zestig huidige wetten opgaan, waaronder Wet ruimtelijke ordening, Waterwet, Tracéwet, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Wet milieubeheer.

Volgens planning moet de wet in 2014 in werking treden. De wet biedt enerzijds kansen voor een slagvaardiger wijze van werken door de overheid, anderzijds wil het Rijk regelgeving beperken tot op het niveau van het Europese minimum. Door die nieuwe wet lopen mogelijk de kernkwaliteiten en de de rechtsbescherming voor de individuele burger risico.

Product 5.3. Vitaal platteland (inclusief Zuidoost Drenthe en Stuurgroep Veenkoloniën)

Afwijkingen Beleidsopgaven.

Vertraging in de uitwerking van de decentralisatie van het natuurbeleid heeft naar verwachting ook gevolgen voor de (tijdige) realisatie van de beleidsopgaven in dit hoofdstuk.

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 5.1. Algemeen ruimtelijke ordening

Naar aanleiding van de aanscherping van de regionale woningbouwafspraken in de Regiovisie Groningen Assen zijn de gemeenten Leek en Noordenveld en de provincies Groningen en Drenthe overeengekomen dat het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband (IGS) Leek-Roden gecompenseerd moet worden voor het schrappen van 3.400 woningen van de regionale woningbouwopgave. Vanuit het oogpunt van gedeelde verantwoordelijkheid voor investeringen ten behoeve van de schragende functie in het verleden en het belang van het behoud van dynamiek in het gebied voor de toekomst, stellen wij voor een bijdrage van € 2 miljoen te verstrekken. Het college van GS Groningen doet eenzelfde voorstel richting PS Groningen. De Regiovisie Groningen-Assen draagt € 7 miljoen bij. Met deze bijdragen wordt 35% van het verlies in de grondexploitatie voor woningbouw bij beide gemeenten gesaneerd.

Voor de dekking van onze bijdrage stellen wij voor € 2 miljoen uit de algemene reserve te halen. In 2011 hebben PS besloten € 1,6 miljoen niet bestede middelen voor de Stimulering Drentse Woningmarkt toe te voegen aan de algemene reserves. Wij stellen voor af te zien van een nieuw voorstel voor deze stimuleringsregeling.

Naast de bijdrage van € 2 miljoen die per provincie is gevraagd in het steunvoorstel is voor het regionale investeringspakket voorgesteld dat beide provincies de door RGA vereiste cofinanciering van de gemeenten voor de 'harde plannen' voor hun rekening nemen. Effectief is dat een bijdrage van € 3 miljoen per provincie. Deze € 3 miljoen is reeds gedekt voor 2 miljoen binnen het Investeringsprogramma verkeer en vervoer (prioriteit 3.11). De resterende 1 miljoen willen we dekken door exploitatiebudgetten in te zetten vanuit het budget Bijdrage in kosten Regiovisie Groningen – Assen. Wij stellen voor om in 2012 een bedrag van € 750.000,-- in te zetten en vanuit 2013 een

bedrag van € 200.000,-- en vanuit 2014 een bedrag van € 50.000,--, Op deze manier is dan een investeringskrediet van € 3.000.000,-- beschikbaar t.b.v. investeringspakket Leek-Roden (MIP bereikbaarheid en MIP Regiopark).

Programma 6. Groen Drenthe: Water, Milieu en Bodem

Product 6.1. Grondwater en waterhuishouding (incl. waterschappen en peilbeheer)

Ontwikkelingen

Waterschapsorganisatie

De Algemene Besturen van de interprovinciale waterschappen Velt en Vecht en Regge en Dinkel hebben op 14 en 20 december 2011 uitgesproken dat zij willen fuseren tot één waterschap. Dit is kenbaar gemaakt aan de gedeputeerde staten van de betreffende provincies.

Natuurakkoord en wateropgave

Zodra er duidelijkheid is over de consequenties van het natuurakkoord, zullen de waterbeheerders samen met de provincie de consequenties in beeld brengen voor het realiseren van de doelen ter voorkoming van wateroverlast (WB21) en de Kaderrichtlijn Water. Op basis van deze inventarisatie zal de beleidsopgave mogelijk worden bijgesteld.

Product 6.5. Vergunningverlening en handhaving/RUD

Afwijkingen beleidsopgaven.

Beleidsopgave	Doelstelling per thema	Afwijking doel	Oorzaak
Groene wetgeving	Een goede uitvoering van de Natuurbeschermingswet 1998	De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is nog niet beschikbaar voor vergunningverlening.	Vertraging in Den Haag

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 6.3. Milieubeleid en ondergrond

Leren voor Duurzame Ontwikkeling

Vanuit het Ministerie van EL&I is voor het programma Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO) € 112.000 euro toegezegd voor het verdiepen en verbreden van de al lopende LvDO-projecten en de voorbereiding op een nieuw LvDO-programma over de periode 2013-2015.

Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving

In de jaarstukken 2011 is aan Provinciale Staten voorgesteld € 96.000,- over te hevelen naar 2012 voor een impuls voor de duurzame kwaliteit leefomgeving. Vooruitlopend op dit besluit passen wij de begroting hierop aan.

Programma 7. Groen Drenthe: pMJP, Natuur en landschap en Landbouw

Product 7.1. Natuur en landschap en diverse deelprojecten pMJP

Ontwikkelingen

De gevolgen van de decentralisatie Natuur zijn direct van invloed op de resultaten van programma 7. Medio 2012 wordt duidelijkheid verwacht over de verdeling van grond-voor-grond over provincies. Door PS is besloten om niet in te stemmen met het deelakkoord Natuur. Wel wordt meegewerkt aan de uitvoering van het akkoord en blijven we betrokken bij het decentralisatieproces. In hoeverre deze uitwerking gevolgen heeft voor de beleidsopgaven, zal in de volgende bestuursrapportage worden vermeld.

De ontwikkelingen ten aanzien van een vitaal platteland zijn het afgelopen jaar sterk beïnvloed door de onderhandelingen die gevoerd zijn over het deelakkoord Natuur. Dat de rijksbezuiniging een groot gat slaat is duidelijk. De verwachting is dat de provincie er niet aan ontkomt om de rijksbezuinigingen gedeeltelijk op te vangen.

Nu GS en PS hebben ingestemd om mee te werken aan de uitvoering van het deelakkoord Natuur, wordt een voorstel voorbereid hoe, in relatie met de gemaakte afspraken en de financiële onzekerheden die de uitwerking nog geven, de herijking en prioritering van de ILG en niet-ILG doelen er uit kan zien.

Als een van sleutels voor het oplossen van het financiële tekort binnen natuur, wordt het genereren van nieuwe geldstromen genoemd onder de titel: "het verdienmodel".

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 7.1. Natuur en landschap en diverse deelprojecten pMJP

Korten subsidies groene instellingen vanaf 2013

Met het vaststellen van de Voorjaarsnota 2011 hebben Provinciale Staten besloten vanaf 2013 € 300.000,- te korten op groene instellingen. In overleg met de groene instellingen is besloten dat deze bezuiniging met een gelijk percentage van 11,2%, over alle instellingen verdeeld wordt. De begroting passen wij hierop aan. Toepassen van het juiste indexeringpercentage levert een extra voordeel op in 2013 van € 3.306,-

Programma 8. Groen Drenthe: Klimaat en Energie

Product 8.1. Klimaat en Energie

Ontwikkelingen

Eind 2011 is het programma Klimaat en Energie afgerond met een evaluatie. De richting (visie en focus) voor het nieuwe programma was reeds beschreven in de Voorjaarsnota 2011 en de Begroting 2012. Het nieuwe programma is voorzien in het eerste kwartaal van 2012. De uiteindelijke behandeling in Provinciale Staten is voorzien in het begin van het tweede kwartaal.

Product 8.2. Drentse Energie Organisatie

Ontwikkelingen

De Drentse Energie Organisatie is per 1 december 2011 opgericht. De subsidies voor de jaren 2011 en 2012 zijn nog in december 2011 beschikt. Het portfolio van de Drentse Energie Organisatie bestaat nu uit twaalf projecten waarvan er drie in de financieringsfase zitten. Teneinde de lokale coöperatieve initiatieven goed te kunnen ondersteunen wordt samengewerkt met de Natuur en Milieufederatie Drenthe. Gezamenlijk wordt gewerkt aan het Netwerk voor Duurzame Energie in Drenthe. Vanuit de samenwerking zijn 27 lokale initiatieven geïdentificeerd waarmee in de loop van 2012 nadere afspraken worden gemaakt.

Uit het toenemend aantal contacten met potentiële initiatiefnemers van duurzame energieprojecten is te concluderen dat de Provincie Drenthe met de oprichting van de Drentse Energie Organisatie een interessant vestigingsklimaat heeft gerealiseerd voor dit soort projecten. De missie voor 2012 is het goede vestigingsklimaat voor duurzame energieprojecten verder uit te dragen teneinde de transitie naar duurzame energie in een stroomversnelling te brengen.

Afwijkingen beleidsopgaven.

Bij de totstandkoming van de Begroting 2012 was de Drentse Energie Organisatie nog in oprichting. Hierdoor was het niet mogelijk de beleidsopgaven helder te formuleren. Daarom zijn de opgaven in de onderstaande tabel opnieuw geformuleerd.

Beleidsopgave	Doelstelling per thema	Activiteiten/prestaties	Resultaten
Versnellen energietransitie naar duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> - Drenthe staat bekend als een provincie met een gunstig vestigingsklimaat voor duurzame energieprojecten. - Eind 2012 bestaat de portfolio van DEO uit 20 projecten - Eind 2012 zitten 4 projecten in de financieringsfase - Eind 2012 zijn 4 financieringsovereenkomsten afgesloten. - Eind 2012 is het volledige budget van de subsidie per boekjaar dat beschikbaar is voor projectfinanciering gereserveerd voor projecten	<ul style="list-style-type: none"> - Inzetten communicatie-instrumenten voor positionering Drenthe als de provincie voor realisatie duurzame energieprojecten. - Kennisontzorging middels begeleiding initiatiefnemers - Kennisontzorging lokale initiatieven in samenwerking met NMF - Verleiden investeerders voor duurzame energieprojecten in Drenthe - Inzet financiële instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> - Zie doelstelling per thema.

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 8.1. Klimaat en Energie

Stimuleringsfonds energiebesparing bestaande Bouw

In 2011 hebben wij voor het project Stimuleringsfonds energiebesparing bestaande bouw een subsidiebeschikking van het SNN ontvangen van maximaal € 13,5 miljoen, waarvan € 6,75 uit EFRO middelen en € 6,75 uit Rijkscofinancieringsmiddelen. Dit project wordt sinds eind 2009 samen met de provincies Groningen en Friesland tot 2013 uitgevoerd. De provincie Drenthe is trekker van dit project. Wij ontvangen in het eerste kwartaal van 2012 een voorschot van 30%, zijnde € 4.050.000,- en passen de begroting via deze 1^e bestuursrapportage hierop aan. Tevens ontvangen wij € 253.697,-, zijnde onbenut subsidiebudget van de SEBB 2009. Wij zetten dit bedrag conform afspraken daarover in voor de SEBB 2011-2013.

In de decembercirculaire 2011 is een decentralisatie-uitkering van € 3 miljoen voor een green deal tussen de Energy Valley-regio Noord-Nederland en rijksoverheid opgenomen. In 2011 hebben we de begroting op dit onderdeel niet kunnen actualiseren vanwege het feit dat dit in de decembercirculaire bekend is gemaakt. Daarom is in de jaarrekening voorgesteld om dit bedrag over te hevelen naar 2012.

Product 8.2. Drentse Energie Organisatie

Prestatiesubsidie per boekjaar Drentse Energie Organisatie

Eind 2011 is vanuit het programmabudget Klimaat & Energie, product 8.1, een prestatiesubsidie per boekjaar voor 2012 beschikbaar aan de Drentse Energie Organisatie van € 3 miljoen. Gezien het feit dat binnen product 8.2 de verantwoording over de Drentse Energie Organisatie plaatsvindt, verzoeken wij hierbij de begroting aan te passen. Dit houdt in dat de begroting van product 8.1 Klimaat en Energie met € 3 miljoen verlaagd wordt en dat hetzelfde bedrag toegevoegd wordt aan product 8.2 Drentse Energie Organisatie.

Programma 9. Innovatief Drenthe: Economische zaken en arbeidsmarkt

Product 9.1. Versterken regionale innovatiekracht

Ontwikkelingen

Door organisatorische veranderingen bij het ministerie van EL&I en door de verschillen in aanpak tussen Topteams is het moeilijk om vanuit de regio vat te krijgen op de agenda's en ontwikkelingen van het Topsectorenbeleid van het Rijk. Zo blijft er onduidelijkheid over de rol van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM) in het Topsectorenbeleid. Hoe de inbreng van het MKB in de innovatiecontracten goed geregeld kan worden is nog niet helder, evenmin als de mogelijkheid om regionale innovatiefondsen af te stemmen op nationale fondsen.

In lijn met het besluit om het regionaal economisch beleid te decentraliseren, trekt het Rijk zich terug uit de exploitatie van de ROM's. Tegelijk handhaaft zij de haar positie als aandeelhouder.

Vanwege de huidige macro economische omstandigheden en de bezuinigingen is het Kader voor Economische Investerings (KEI) herijkt. Deze herijking is vormgegeven door focus aan te brengen

op inhoud, instrumenten en rol binnen het economische beleid. Dit heeft zijn doorwerking in de uit te voeren activiteiten in 2012.

Product 9.2. Optimale aansluiting bedrijfsleven, kennis, onderwijs en arbeidsmarkt

Ontwikkelingen

In Drenthe zijn verschillende initiatieven en projecten erkend als onderdeel van de topsectoren chemie (Emmen) en hightech systems en materials (Assen). De verdere ontwikkeling van deze topsectoren biedt kansen voor het regionale bedrijfsleven. Dit vraagt ook om voldoende hoger gekwalificeerd personeel (MBO+ en HBO niveau), terwijl er een arbeidsmarktcrisis voor technische beroepen verwacht wordt. De aansluiting tussen de werkgelegenheid bij deze topsectoren en het onderwijs is de komende periode dan ook een punt van aandacht voor de provincie en haar samenwerkingpartners.

Product 9.3. Verbeteren vestigingsklimaat

Ontwikkelingen

De vraag naar bedrijfs- en kantoorruimte neemt af en het aanbod neemt toe onder de huidige economische omstandigheden, met afwaarderen van bedrijventerreinen en kantoren door gemeenten als gevolg. Ook Drenthe heeft te maken met deze omslag. Vanuit de provincie is het van belang een duidelijk beeld te hebben van vraag en aanbod op de regionale bedrijventerreinen- en kantorenmarkt. De SER-ladder is voor de sturing op afstemming vraag en aanbod een belangrijk provinciaal instrument. Voordat de gemeente een nieuw terrein mag aanleggen moet eerst duidelijk zijn of hier wel behoefte aan is en of er op bestaande terreinen inbreiding mogelijk is.

Product 9.4. Vrijtijdseconomie

Ontwikkelingen

Mensen krijgen steeds meer vrije tijd en geven in hun vrije tijd steeds meer geld uit. Het is de verwachting dat deze trend nog lang aanhoudt. Deze ontwikkelingen biedt kansen voor de economie en werkgelegenheid van Drenthe. Het imago van Drenthe is hierop van invloed.

Daarnaast zijn in Drenthe de natuur en de fysieke ontsluiting daarvan de basis van ons vrijetijdproduct. In dit licht kan het Natuurakkoord gevolgen hebben voor die beschikbaarheid, kwaliteit en de ontsluiting daarvan.

Product 9.5 Versterken agribusiness (Landbouw)

Afwijkingen beleidsopgaven.

Beleidsopgave	Doelstelling per thema	Afwijking doel	Oorzaak
Versterken van de agribusiness	Behoud van het aantal arbeidsplaatsen in de agribusiness en de chemie (in relatie tot biobased	Een aantal in de begroting genoemde activiteiten wordt door de herijking van het KEI niet meer opgepakt in 2012. Dit betreft de lobby	Herijking van het KEI.

	economy) stimuleren Versterking van de glastuinbouwketen stimuleren Indicator: aantal arbeidsplaatsen in de agribusiness en chemie (werkgelegenheids- ontwikkeling) is minder sterk afgenomen dan het landelijk gemiddelde	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), Het ontwikkelen van (inter)nationale netwerken op het gebied van agro, food, life-sciences, healthy-aging en nutrition beperkt zich tot Noordelijk agrocluster en projecten en de verbinding healthy ageing en agrocluster.	
--	---	---	--

Daarnaast moet over de vervallen Rijkstaken, de provinciale doelen en de toekomstige financiering van het natuurbeleid nog besluitvorming plaatsvinden. Tot die tijd geldt er een opschorting voor de provinciale doelen waaronder het onderdeel landbouw. De hiervoor beschikbare middelen kunnen daarom nog niet besteed worden en de doelen zijn nog niet in de begroting en rapportages opgenomen.

Programma 10. Middelen en bedrijfsvoering

Product 10.1. Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Ontwikkelingen

Rijksbezuinigingen

In de Begroting 2012 is een pakket bezuinigingen geëffectueerd dat leidt tot een duurzaam financieel evenwicht ondanks de tot dusverre opgelegde bezuinigingen vanuit het Rijk. Daarbij is de uitvoering van het Deelakkoord Natuur en de realisatie van de daarin verwerkte bezuinigingen nog een belangrijk punt van aandacht. De huidige economische en financiële crisis lijkt ertoe te leiden dat het kabinet gaat besluiten tot een aanvullend pakket van bezuinigingen. Deze bezuinigingen kunnen direct betrekking hebben op de provincies, maar te verwachten valt dat deze in elk geval via de normeringssystematiek zullen doorwerken in de algemene uitkering uit het provinciefonds. Momenteel valt over de omvang van noodzakelijke bezuinigingen nog niet veel te zeggen.

Wetsvoorstel Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF)

Vanwege de voortdurende kredietcrisis en gebrekkige begrotingsdiscipline hebben de Europese leiders besloten een harde 3% grens aan het nationale begrotingstekort (EMU-saldo) te gaan stellen. Dit besluit heeft het Nederlandse kabinet vertaald in het Wetsvoorstel Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF). Deze wet beperkt zich niet alleen tot de begroting van de Rijksoverheid, maar ook de begrotingen van gemeenten, provincies en waterschappen zijn onderwerp van de wet. De wet houdt geen rekening met de door de provincies (en gemeenten) manier van begroten volgens het baten-/lasten principe. Decentrale overheden worden hierdoor ontmoedigd om te investeren, zelfs al is het geld eerder gespaard. Het gevolg kan zijn dat Drenthe onvoldoende haar begroting sluitend kan maken vanuit reserves en dan ook extra moet bezuinigen en dat investeringen wegens de overschrijding van de norm niet door kunnen gaan. Momenteel wordt onderzocht hoe deze negatieve effecten voorkomen kunnen worden.

Toelichting op verschillen begroting en rekening

Product 10.1. Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Overhevelingen

Bij de vaststelling van de jaarrekening worden de volgende overhevelingen van 2011 naar 2012 voorgesteld:

Historische plek Kamp Westerbork:	€ 280.000,--
Onderwijskansen:	€ 42.000,--
Dienstverleningsprojecten:	€ 60.000,--
BTW-middelen ten behoeve van Drents Plateau:	€ 147.538,--
Gebiedsontwikkeling Frederiksoord	€ 200.000,--
Impuls duurzame kwaliteit leefomgeving:	€ 96.000,--
Green Deal:	<u>€ 3.000.000,--</u>
Totaal :	€ 3.825.538,--

Deze bijdragen worden onttrokken aan de saldireserve

Met het vaststellen van de Voorjaarsnota 2011 hebben Provinciale Staten besloten binnen de Financieringsreserve € 12 miljoen te reserveren voor Integrale gebiedsontwikkeling (IGO) Emmen – Atalanta. PS hebben in 2012 ingestemd met een extra provinciale bijdrage aan de gemeente Emmen voor het project DPE-Next (verplaatsing en opwaardering dierenpark en theater naar de Noordbargeres). Het gaat om € 6 mln bijdrage en € 6 mln lening. Hierbij stellen wij voor € 6 miljoen te onttrekken aan de Financieringsreserve en hetzelfde bedrag toe te voegen aan de RSP-reserve. Voor de lening aan de gemeente Emmen wordt een beroep gedaan op treasury-middelen. Voor de lening wordt 3% rente betaald en is daarmee budgettair neutraal (rente is gelijk aan reguliere rente-opbrengst).

Product 10.3. ICT en facilitaire zaken

Huisvesting Drentse energieorganisatie

De Drentse energieorganisatie (DEO) bestaat sinds 1 december 2011. De organisatie is gehuisvest in het provinciehuis. Voor het gebruik maken van de faciliteiten van de provincie betaalt de DEO een vergoeding van € 32.000,-. Deze structurele bijdrage is nog niet geraamd in de begroting 2012 en volgende jaren.

Bijlage 1 Treasury rapportage t/m februari 2012

Beleid

Het risicoprofiel dat de provincie Drenthe hanteert bij haar beleggingen kan getypeerd worden als risicomijdend en defensief. Dit heeft tot gevolg dat niet het hoogste rendement wordt behaald, maar dat een optimale balans tussen risico en rendement gezocht wordt.

Na de ontvangst van de gelden van de verkoop van de Essent aandelen is in april 2010 een streefportefeuille vastgesteld. De beleggingshorizon en de duur van de uitzettingen is gebaseerd op de lange termijn liquiditeitsprognose. De streefportefeuille heeft een dynamisch karakter. Indien randvoorwaarden en marktomstandigheden veranderen zal de streefportefeuille worden aangepast. De eurocrisis vertraagt de invulling van de streefportefeuille.

Marktontwikkelingen

De geldmarktrente wordt grotendeels bepaald door de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB richt zich volledig op het handhaven van prijsstabiliteit. Eind 2012 heeft de ECB de rente twee keer verlaagd met 0,25%, namelijk per 3 november 2011 en 8 december 2011. De Refi-rente is nu 1%. Deze rente lijkt vanwege de voortdurende eurocrisis de komende tijd niet verhoogd te worden. De 3-maands Euribor daalt sindsdien gestaag. Eind februari staat de 3-maands Euribor zelfs net onder de 1% (0,99%). Analisten verwachten dat de geldmarktrente de komende maanden blijft dalen. Anders dan bij de geldmarkt is de kapitaalmarkt veel meer afhankelijk van de markt van vraag en aanbod. De kapitaalmarktrente (benchmark: 10-jarige Nederlandse staatsobligaties) staat historisch laag, circa 2,3%. Herstel van de kapitaalmarktrente is sterk afhankelijk van macro-economische ontwikkelingen.

Begrote rente

In de primaire begroting is rekening gehouden met een gemiddeld uit te zetten saldo van € 209 miljoen in 2012. Bij de jaarafsluiting bleek het banksaldo zo'n € 40 miljoen hoger dan verwacht. Dit is deels te verklaren door vooruitontvangen Rijksbijdragen (o.a. RSP/RMF en Greendeal). In de begroting 2012 is rekening gehouden met € 174 miljoen aan kort uitgezette middelen met een looptijd korter dan een jaar. Voor uitzettingen langer dan een jaar is rekening gehouden met € 35 miljoen. Door het hogere banksaldo is in 2012 een hoger dan verwacht uit te zetten saldo.

Rente uitzettingen met looptijd tot 1 jaar

In de primaire begroting is rekening gehouden met € 3,5 miljoen aan rentebaten. Dit is gebaseerd op een gemiddeld saldo van uitgezette gelden met een looptijd tot 1 jaar van € 174 miljoen tegen 2%. Nieuwe uitzettingen worden tegen een lager percentage uitgezet, maar in absolute termen voldoet de prognose aan rentebaten. Bij de financiële actualisatie zal indien nodig een wijziging worden voorgesteld.

Rente uitgezette gelden met een looptijd langer dan 1 jaar

In de primaire begroting is rekening gehouden met € 1,3 miljoen aan rentebaten. Dit is gebaseerd op een gemiddeld saldo aan uitgezette gelden met een looptijd langer dan 1 jaar van € 35 miljoen tegen 3,7%. In januari zijn twee 5-jarige deposito's bij de Rabobank afgesloten tegen 3,092% en 3,250%. Bij de financiële actualisatie vindt een eventuele bijstelling plaats. De in totaliteit te verwachten rentebaten blijft € 4,8 miljoen.

Meerjarige liquiditeitsprognose

De meerjaren liquiditeitsprognose is gebaseerd op de begroting 2012. Hierbij is rekening gehouden met een geactualiseerde uitgaven- en inkomsten stroom in het kader van RSP.

Uitgezette gelden per 29 februari 2012

Huidige samenstelling portefeuille

Producten	Looptijd					totaal
	tot 1 jaar	tot 3 jaar	tot 5 jaar	tot 7 jaar	tot 10 jaar	
Deposito's/spaarrekeningen	240					240
Staatsobligaties						0
Bancaire obligaties			27	7	20	54
Obligatiefondsen						0
Garantieproducten						0
Totaal	240	0,00	27	7	20	295

Huidige verdeling totale portefeuille

Tegenpartij	Bedrag	Aandeel	Fitch	S&P	Moody's
ABN AMRO	€ 79.904.242	27,13%	A+	A+	Aa3
ING Bank	€ 94.600.000	32,12%	A+	A+	Aa3
Rabobank	€ 84.700.000	28,76%	AA	AA	Aaa
BNP paribas	€ 25.300.000	8,59%	A+	AA-	Aa3
NWB	€ 10.000.000	3,40%		AAA	Aaa
Totaal uitgezet	€ 294.504.242				

Verdeling langer dan 1 jaar

Tegenpartij	Bedrag	Aandeel
Rabobank	€ 29.300.000,00	54%
BNP paribas	€ 15.000.000,00	28%
NWB	€ 10.000.000,00	18%
Totaal lang	€ 54.300.000,00	100%

Toelichting lange uitzettingen:

- Bij de Rabobank staat € 29,3 miljoen uit waarvan € 12,3 miljoen in tweetal deposito's tot 2017. Deze zijn in januari afgesloten. Overige deel is in 2011 aangekocht en bestaat uit tweetal bancaire obligaties waarvan € 7 miljoen met looptijd tot 2018 en € 10 miljoen tot 2021.
- Bij BNP Paribas staat € 15 miljoen uit in een bancaire obligatie. Deze is in 2011 aangekocht en wordt in maart 2016 afgelost.
- Bij de NWB staat € 10 miljoen uit in een bancaire obligatie. Deze is in 2011 aangekocht en wordt in januari 2021 afgelost.

BIJLAGE 2; DE 3^E BEGROTINGSWIJZIGING 2012

RECAPITULATIE 1E BESTUURSRAPPORTAGE

Producten	2012	2013	2014	2015
Product 1.1. Drenthe goed bestuurd	60.000			
Product 2.2. Verkeersveiligheid				
Product 2.4. Vaarwegen	1.657.746	-1.461.377		
Product 3.2. RSP/REP	-1.932.307			
Product 4.2. Jeugd en onderwijs	42.000			
Product 4.4. Kunsten, erfgoed en media	768.960	-58.578	41.422	41.422
Product 5.1. Algemeen ruimtelijke ordening (incl Regiovisie Groningen- Assen)	1.250.000	-200.000	-50.000	1.000.000
Product 6.3. Milieubeleid en ondergrond	96.000	-44.312	-53.808	-53.808
Product 7.1. Natuur en landschap en diverse deelprojecten pMJP		41.006	53.808	53.808
Product 8.1. Klimaat en Energie	3.000.000			
Product 10.1. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-4.910.399	1.755.261	40.578	-1.009.422
Product 10.3. ICT en facilitaire zaken	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
	0	0	0	0

PROGRAMMA

PROGRAMMA 1. SAMENWERKEND DRENTHE: BESTUUR

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	3.656.479	4.681.194	3.423.419	3.273.419
Baten voor wijziging	19.640	19.640	19.640	19.640
Saldo voor wijziging	3.636.839	4.661.554	3.403.779	3.253.779
Lasten wijziging per product				
Product 1.1. Drenthe goed bestuurd	60.000			
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	3.716.479	4.681.194	3.423.419	3.273.419
Baten na wijziging	19.640	19.640	19.640	19.640
Saldo na wijziging	3.696.839	4.661.554	3.403.779	3.253.779
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	3.716.479	4.681.194	3.423.419	3.273.419
Baten na wijziging	19.640	19.640	19.640	19.640
Saldo na wijziging	3.696.839	4.661.554	3.403.779	3.253.779

.

PROGRAMMA

PROGRAMMA 2. VITAAL DRENTHE: MOBILITEIT

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	80.758.880	74.354.496	61.056.957	58.578.478
Baten voor wijziging	39.552.986	33.967.537	32.331.903	31.917.503
Saldo voor wijziging	41.205.894	40.386.959	28.725.054	26.660.975
Lasten wijziging per product				
Product 2.2. Verkeersveiligheid	317.681			
Product 2.4. Vaarwegen	1.657.746	-1.424.377		
Baten wijziging per product				
Product 2.2. Verkeersveiligheid	317.681			
Product 2.4. Vaarwegen		37.000		
Lasten na wijziging	82.734.307	72.930.119	61.056.957	58.578.478
Baten na wijziging	39.870.667	34.004.537	32.331.903	31.917.503
Saldo na wijziging	42.863.640	38.925.582	28.725.054	26.660.975
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	82.734.307	72.930.119	61.056.957	58.578.478
Baten na wijziging	39.870.667	34.004.537	32.331.903	31.917.503
Saldo na wijziging	42.863.640	38.925.582	28.725.054	26.660.975

PROGRAMMA

PROGRAMMA 3. VITAAL DRENTHE: RSP

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	24.896.447	18.837.866	18.479.765	10.022.870
Baten voor wijziging	6.574.588	6.379.783	7.548.614	13.997.584
Saldo voor wijziging	18.321.859	12.458.083	10.931.151	-3.974.714
Lasten wijziging per product				
Product 3.2. RSP/REP	-1.932.307			
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	22.964.140	18.837.866	18.479.765	10.022.870
Baten na wijziging	6.574.588	6.379.783	7.548.614	13.997.584
Saldo na wijziging	16.389.552	12.458.083	10.931.151	-3.974.714
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	22.964.140	18.837.866	18.479.765	10.022.870
Baten na wijziging	6.574.588	6.379.783	7.548.614	13.997.584
Saldo na wijziging	16.389.552	12.458.083	10.931.151	-3.974.714

PROGRAMMA

PROGRAMMA 4. VITAAL DRENTHE: WELZIJN, JEUGDZORG, ONDERWIJS EN SPORT EN CULTUUR
--

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	69.964.814	67.165.586	66.681.753	66.999.137
Baten voor wijziging	39.436.890	39.879.393	39.895.308	39.907.524
Saldo voor wijziging	30.527.924	27.286.193	26.786.445	27.091.613
Lasten wijziging per product				
Product 4.2. Jeugd en onderwijs	42.000			
Product 4.4. Kunsten, erfgoed en media	875.206	-58.578	41.422	41.422
Baten wijziging per product				
Product 4.4. Kunsten, erfgoed en media	106.246			
Lasten na wijziging	70.882.020	67.107.008	66.723.175	67.040.559
Baten na wijziging	39.543.136	39.879.393	39.895.308	39.907.524
Saldo na wijziging	31.338.884	27.227.615	26.827.867	27.133.035
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	70.882.020	67.107.008	66.723.175	67.040.559
Baten na wijziging	39.543.136	39.879.393	39.895.308	39.907.524
Saldo na wijziging	31.338.884	27.227.615	26.827.867	27.133.035

PROGRAMMA

PROGRAMMA 5. VITAAL DRENTHE: RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	9.118.649	7.225.836	9.823.060	8.685.076
Baten voor wijziging	1.338.000	1.338.000	4.176.900	4.176.900
Saldo voor wijziging	7.780.649	5.887.836	5.646.160	4.508.176
Lasten wijziging per product				
Product 5.1. Algemeen ruimtelijke ordening (incl Regiovisie Groningen-Assen)	1.250.000	-200.000	-50.000	1.000.000
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	10.368.649	7.025.836	9.773.060	9.685.076
Baten na wijziging	1.338.000	1.338.000	4.176.900	4.176.900
Saldo na wijziging	9.030.649	5.687.836	5.596.160	5.508.176
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	10.368.649	7.025.836	9.773.060	9.685.076
Baten na wijziging	1.338.000	1.338.000	4.176.900	4.176.900
Saldo na wijziging	9.030.649	5.687.836	5.596.160	5.508.176

PROGRAMMA

PROGRAMMA 6. GROEN DRENTHE: WATER, MILIEU EN BODEM
--

Financieel overzicht producten
Lasten voor wijziging
Baten voor wijziging
Saldo voor wijziging
Lasten wijziging per product
Product 6.3. Milieubeleid en ondergrond
Baten wijziging per product
Lasten na wijziging
Baten na wijziging
Saldo na wijziging
Totalen programma na wijziging
Lasten na wijziging
Baten na wijziging
Saldo na wijziging

2012	2013	2014	2015
8.780.139	9.441.665	6.107.387	4.878.256
2.266.169	4.824.489	1.512.819	1.602.819
6.513.970	4.617.176	4.594.568	3.275.437
96.000	-44.312	-53.808	-53.808
8.876.139	9.397.353	6.053.579	4.824.448
2.266.169	4.824.489	1.512.819	1.602.819
6.609.970	4.572.864	4.540.760	3.221.629
8.876.139	9.397.353	6.053.579	4.824.448
2.266.169	4.824.489	1.512.819	1.602.819
6.609.970	4.572.864	4.540.760	3.221.629

PROGRAMMA

PROGRAMMA 7. GROEN DRENTHE: PMJP, NATUUR EN LANDSCHAP EN LANDBOUW

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	67.125.816	66.877.717	40.237.293	40.237.293
Baten voor wijziging	56.078.068	56.078.067	36.500.893	36.500.893
Saldo voor wijziging	11.047.748	10.799.650	3.736.400	3.736.400
Lasten wijziging per product				
Product 7.1. Natuur en landschap en diverse deelprojecten pMJP		41.006	53.808	53.808
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	67.125.816	66.918.723	40.291.101	40.291.101
Baten na wijziging	56.078.068	56.078.067	36.500.893	36.500.893
Saldo na wijziging	11.047.748	10.840.656	3.790.208	3.790.208
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	67.125.816	66.918.723	40.291.101	40.291.101
Baten na wijziging	56.078.068	56.078.067	36.500.893	36.500.893
Saldo na wijziging	11.047.748	10.840.656	3.790.208	3.790.208

PROGRAMMA

PROGRAMMA 8. GROEN DRENTHE: KLIMAAT EN ENERGIE

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	21.500.000	6.700.000	6.700.000	6.700.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	21.500.000	6.700.000	6.700.000	6.700.000
Lasten wijziging per product				
Product 8.1. Klimaat en Energie	7.303.697			
Baten wijziging per product				
Product 8.1. Klimaat en Energie	4.303.697			
Lasten na wijziging	28.803.697	6.700.000	6.700.000	6.700.000
Baten na wijziging	4.303.697			
Saldo na wijziging	24.500.000	6.700.000	6.700.000	6.700.000
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	28.803.697	6.700.000	6.700.000	6.700.000
Baten na wijziging	4.303.697			
Saldo na wijziging	24.500.000	6.700.000	6.700.000	6.700.000

PROGRAMMA

PROGRAMMA 10. MIDDELEN EN BEDRIJFSVOERING

	2012	2013	2014	2015
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	53.842.488	52.570.488	54.789.177	51.594.868
Baten voor wijziging	207.255.552	176.919.608	153.894.450	130.840.502
Saldo voor wijziging	-153.413.064	-124.349.120	-99.105.273	-79.245.634
Lasten wijziging per product				
Product 10.1. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	8.682.307	300.000	50.000	
Baten wijziging per product				
Product 10.1. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	13.592.706	-1.455.261	9.422	1.009.422
Product 10.3. ICT en facilitaire zaken	32.000	32.000	32.000	32.000
Lasten na wijziging	62.524.795	52.870.488	54.839.177	51.594.868
Baten na wijziging	220.880.258	175.496.347	153.935.872	131.881.924
Saldo na wijziging	-158.355.463	-122.625.859	-99.096.695	-80.287.056
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	62.524.795	52.870.488	54.839.177	51.594.868
Baten na wijziging	220.880.258	175.496.347	153.935.872	131.881.924
Saldo na wijziging	-158.355.463	-122.625.859	-99.096.695	-80.287.056